

## **P6\_TA-PROV(2006)0430**

### **Europos Sąjungos ir Pietų Afrikos strateginė partnerystė**

#### **Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Sąjungos ir Pietų Afrikos strateginės partnerystės (2006/2234(INI))**

*Europos Parlamentas,*

- atsižvelgdamas į 2006 m. birželio 28 d. Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui „ES ir Pietų Afrikos strateginės partnerystės link“ (COM(2006)0347),
  - atsižvelgdamas į 2006 m. birželio 28 d. Komisijos komunikatą Tarybai ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovams dėl gairių Komisijai dar kartą svarstant Europos bendrijos ir valstybių narių bei Pietų Afrikos Respublikos susitarimą dėl prekybos, plėtros ir bendradarbiavimo (COM(2006)0348),
  - atsižvelgdamas į Europos bendrijos ir valstybių narių bei Pietų Afrikos Respublikos prekybos, vystymosi ir bendradarbiavimo susitarimą (PVBS, angl. TDCA)<sup>1</sup>, pasirašytą 1999 m. spalio mėnesį, kurio dalis laikinai buvo taikoma nuo 2000 m. sausio mėn. ir galutinai įsigaliojo 2004 m. gegužės 1 d.,
  - atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytą Europos bendrijos ir jos valstybių narių bei Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno šalių partnerystės susitarimą<sup>2</sup> (Kotonu susitarimas),
  - atsižvelgdamas į JT tūkstantmečio projekto ataskaitą „Investavimas į plėtrą: praktinis Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo planas“,
  - atsižvelgdamas į bendrą Tarybos ir Taryboje susitikusių valstybių narių vyriausybių, Europos Parlamento ir Komisijos atstovų pareiškimą dėl Europos Sąjungos vystymosi politikos „Europos konsensusas“<sup>3</sup>,
  - atsižvelgdamas į savo 2005 m. lapkričio 17 d. priimtą rezoliuciją dėl Afrikos vystymosi strategijos<sup>4</sup> ir į 2006 m. birželio 6 d. priimtą rezoliuciją dėl ES ir Karibų jūros šalių partnerystės siekiant augimo, stabilumo ir vystymosi<sup>5</sup>,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto pranešimą (A6–0310/2006),
- A. kadangi Pietų Afrika yra viena iš svarbiausių politinių jėgų į pietus nuo Sacharos esančiame regione, taip pat viena iš svarbiausių Afrikos Sąjungos ir Naujosios

<sup>1</sup> OL L 311, 1999 12 4, p. 3.

<sup>2</sup> OL L 317, 2000 12 15, p. 3. Susitarimas su pakeitimais, padarytais susitarimu, iš dalies keičiančiu Partnerystės susitarimą (OL L 209, 2005 8 11, p. 27).

<sup>3</sup> OL C 46, 2006 2 24, p. 1.

<sup>4</sup> Priimti tekstai, P6\_TA(2005)0445.

<sup>5</sup> Priimti tekstai, P6\_TA(2006)0304.

partnerystės Afrikos vystymuisi dalyvių (NEPAD) Afrikos lygmeniu ir Pietų Afrikos vystymosi bendrijos (angl. SADC) dalyvių regiono lygmeniu, taip pat svarbi veikėja pasaulio lygmeniu, įskaitant daugiašales Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) derybas prekybos klausimais, be to, Pietų Afrika vis labiau prisideda palaikydama taiką ir sprendama konfliktus Afrikoje,

- B. kadangi Pietų Afrika yra viena iš labiausiai ekonomiškai išsivysčiusių šalių į pietus nuo Sacharos esančiame regione ir tarp Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybių, ir kadangi po penktosios PPO ministrų konferencijos Kankune Pietų Afrika G20 šalių grupėje tapo pagrindine besivystančių Afrikos šalių atstove ir siekė padidinti šių šalių įtaką derybose jų ekonomikai ypač svarbiais klausimais,
- C. kadangi Pietų Afrika, būdama PPO „Cairns“ grupės narė, gynė šalių, kurios eksportuoja žemės ūkio produktus, interesus,
- D. kadangi dėl pajamų skirtumo, paveldėto iš apartheido laikotarpio, dauguma baltaodžių gyvena Vakarų Europos standartams prilygstančiomis sąlygomis, o dauguma juodaodžių gyvena mažiausiai išsivysčiusių šalių sąlygomis ir beveik pusė visų gyventojų pragyvenimo lygis buvo žemiau skurdo ribos,
- E. kadangi Pietų Afrikos vyriausybės ekonominių galimybių juodaodžiams (angl. BEE) strategija buvo patvirtinta 2004 m. ir ja siekiama atitaisyti apartheido laikotarpio sukurtą nelygybę į ekonominę veiklą daugiau įtraukiant neprivilegijuotus visuomenės sluoksnius,
- F. kadangi Pietų Afrikoje nedarbo koeficientas yra labai aukštas: oficialiais duomenimis jis didesnis nei 30 proc., o neoficialiais duomenimis – maždaug 40 proc.,
- G. kadangi nedarbo dydis atspindi toliau vykstančią rasinę diskriminaciją, nes su nedarbo problema susiduria 50 proc. juodaodžių, 27 proc. metisų, 17 proc. azijiečių ir tik 6 proc. baltųjų,
- H. kadangi padėtis imigracijos srityje Pietų Afrikoje yra labai ypatinga: pirma, jau dešimtmečius ji yra legalių (pvz., ieškančių darbo aukso ir deimantų kasyklose) ir nelegalių (ieškančių geresnio gyvenimo) migrantų iš visos pietinio Afrikos regiono traukos centras, antra, ši šalis labai kenčia nuo protų nutekėjimo reiškinių, ypač medicinos sektoriuje,
- I. kadangi Pietų Afrikos vyriausybė nustatė savo makroekonomikos politikos tikslus Pietų Afrikos spartesnio bendro ekonomikos augimo iniciatyvoje (angl. ASGISA), kuria stengiamasi pasiekti 6 proc. ekonomikos augimą ir iki 2014 m. perpus sumažinti nedarbą bei skurdą,
- J. kadangi Pietų Afrikoje didžiausias pasaulyje ŽIV užsikrėtusių žmonių skaičius, o 2005 m. 320 000 žmonių jau mirė nuo AIDS, kadangi AIDS pandemija – tai žmonijos tragedija, nuo kurios ypač kenčia našlaičiais tapę ir išnaudojami vaikai, ir tai taip pat neigiamai veikia Pietų Afrikos ekonomiką,
- K. kadangi Pietų Afrika yra viso regiono, esančio į pietus nuo Sacharos dykumos, ekonomikos variklis, ir kadangi Pietų Afrikos ekonominis išsivystymas gali padėti sumažinti skurdą ir pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslus regiono lygmeniu,

- L. kadangi didelis nusikaltimų skaičius trukdo vystytis ekonomikai ir turizmo sektoriui, taip pat užkerta kelią tiesioginėms užsienio investicijoms,
- M. kadangi ES yra vienas iš svarbiausių Pietų Afrikos prekybos partnerių, o Pietų Afrika – vidutinės svarbos ES prekybos partneris,
- N. kadangi Pietų Afrika yra kompetentinga Kotonu susitarimo narė, kuriai netaikomos neabipusės prekybos lengvatos ir kuriai neskiriama Europos vystymosi fondo lėšų, tačiau kuri yra politinio bendradarbiavimo ir AKR ir ES institucijų dalyvė,
- O. kadangi ES yra viena iš svarbiausių Pietų Afrikos rėmėjų ir jos skiriamos lėšos sudaro 70 proc. visų rėmėjų fondų, sudarančių 1,3 proc. nacionalinio biudžeto, lėšų,
- P. kadangi ekonomikos ir prekybos santykiai, taip pat bendradarbiavimas politinėje, socialinėje, kultūrinėje, sveikatos ir kitose srityse yra įtraukti į PPBS, kuriuo siekiama sukurti laisvos prekybos zoną, kurioje būtų laikomasi asimetrinio grafiko ir saugomi ekonomiškai svarbūs sektoriai,
- Q. kadangi Komisija pasiūlė naują ES ir Pietų Afrikos strateginę partnerystę, kuria siekiama trijų pagrindinių tikslų, t. y. sukurti bendrą, vientisą ir aiškų visas bendradarbiavimo sritis apimančią planą, iš politinio dialogo pereiti į strateginį politinį bendradarbiavimą ir stiprinti esamą bendradarbiavimą remiantis persvarstytu PVBS,
- R. kadangi PVBS padėjo ES pašalinti prekybos su Pietų Afrika pusiausvyros spragą ir, derinant tarifus, didesnė našta teko Pietų Afrikai ir dėl to ES turi daugiau naudos iš PVBS nei Pietų Afrika,
- S. kadangi ES žemės ūkio ir aukštosios technologijos produktai patenka į Pietų Afrikos rinkas ir neigiamai veikia žemės ūkio sektorių bei Pietų Afrikos strateginės pridėtinės vertės produkcijos, pvz., farmacijos, mechanikos ir transporto priemonių, vystymą,
- T. kadangi Pietų Afrika jau įvykdė daugelį Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis (angl. GATS) įsipareigojimų paslaugų sektoriaus srityje ir susidūrė su dideliais sunkumais siekdama priimtinių prieigos ir visuotinių paslaugų lygių,
- U. kadangi Komisija ketina persvarstyti PVBS ir įtraukti daugiau nuostatų dėl prekybos liberalizavimo ir privalomus įsipareigojimus dėl paslaugų, investicijų, viešųjų pirkimų, intelektinės nuosavybės, konkursų, standartizavimo, muitų ir kilmės taisyklių,
- V. kadangi investicijų ir viešųjų pirkimų įtraukimas gali sudaryti sunkumų Pietų Afrikai ir kitoms Pietų Afrikos muitų sąjungą (SACU) sudarančioms šalims,
- W. kadangi Komisija taip pat siūlo suderinti PVBS su persvarstytu Kotonu susitarimu dėl masinio naikinimo ginklų platinimo draudimo, kovos su terorizmu ir nebaudžiamumu bei dėl kitų valstybių karių samdymo prevencijos,
- X. kadangi Komisija ketina 2006 m. lapkričio 14 d. pasiūlyti ES ir Pietų Afrikos jungtinei bendradarbiavimo tarybai ES ir Pietų Afrikos strateginės partnerystės įgyvendinimo veiksmų plano projektą,

1. džiaugiasi Komisijos ketinimu žengti žingsnį ES ir Pietų Afrikos strateginės partnerystės link ir pasiūlyti vientisą ilgalaikį bendradarbiavimo planą;
2. pabrėžia, kad strateginė partnerystė turėtų nubrėžti bendrą planą, pagal kurį esamos bendradarbiavimo priemonės galėtų būti veiksmingesnės atsižvelgiant į Pietų Afrikos gyventojų ir ekonominius interesus;
3. pabrėžia, kad ši strateginė partnerystė turėtų papildyti ES ir Afrikos strategiją ir į ją turėtų būti įtraukti derybose dėl Vystomojo bendradarbiavimo priemonės, ekonominės partnerystės susitarimų (EPS, angl. EPA) ir kitose derybose svarstomi klausimai;
4. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į Kotonu susitarimą ir siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų, svarbiausias veiksmų plano uždavinys turėtų būti skurdo mažinimas, ir atsižvelgia į strateginės partnerystės poveikį regiono šalims ir deryboms dėl ekonominės partnerystės susitarimų (EPS);
5. pabrėžia, kad kova su ŽIV / AIDS sukelta krize, tinkamai derinant prevenciją (didžiausią dėmesį skiriant lytinei ir reprodukciniai sveikatai), priežiūrą ir vaistus, privalo išlikti Pietų Afrikos vyriausybės politikos prioritetu; džiaugiasi dėl vyriausybės sprendimo pritari programai dėl antiretrovirusinių vaistų tiekimo, tačiau reikalauja nedelsiant tobulinti jos įgyvendinimą;
6. džiaugiasi nauju ketinimu pereiti nuo politinio dialogo prie strateginio politinio bendradarbiavimo, kurį vykdant Pietų Afrika būtų laikoma atramine šalimi, galinčia siekti bendrų tikslų regiono, Afrikos ir pasaulio klausimais, atsižvelgiant į tai, kad Pietų Afrika atlieka svarbų vaidmenį į pietus nuo Sacharos esančių šalių vardu kalbėdama tarptautinėse organizacijose, pvz., PPO ir Jungtinių Tautų Organizacijoje;
7. ragina Pietų Afriką nedelsiant išaiškinti Pietų Afrikos vystymosi bendrijos (angl. SADC), Pietų Afrikos muitų sąjungos (angl. SACU), Europos bendrijos ir valstybių narių bei Pietų Afrikos Respublikos prekybos, vystymosi ir bendradarbiavimo susitarimo (angl. TDCA) savitarpio ryšius siekiant sukurti labiau organizuotą regioninio vystymosi politiką; ragina Komisiją, atsižvelgiant į derybas dėl EPS, patikslinti ES vykdomą su SADC, SACU ir TDCA susijusią politiką;
8. siūlo toliau tęsti ES ir Pietų Afrikos politinį dialogą nuolat keičiantis parlamentinėmis delegacijomis (tai būtina siekiant geriau suprasti bendrus interesus, abiejų šalių demokratines sistemas ir atsakomybės sritis);
9. pabrėžia ypatingą Pietų Afrikos politinį vaidmenį visame žemyne (pvz., Sudane, Konge, Liberijoje ir kt.) bei mano, kad Europos Sąjunga turi pripažinti ir remti šį vaidmenį; atsižvelgdama į tai pabrėžia Afrikos Sąjungos (Pietų Afrika yra viena jos įkūrėjų ir aktyvi narė), kaip galimos Afrikos žemyno atstovės pasaulio bendruomenėje svarbą ir tikisi tolesnio Afrikos Sąjungos vystymosi;
10. atsižvelgdamas į tai, ragina Pietų Afriką pasinaudoti savo politine įtaka siekiant taikaus krizės sprendimo kaimyninėje šalyje Zimbabvėje;

11. prašo Komisijos atsižvelgti į tai, kad politinių santykių atžvilgiu Pietų Afrika sukūrė svarbius politinius ir prekybinius santykius su Azijos ir Lotynų Amerikos šalimis bei su išsivysčiusiomis šalimis;
12. pabrėžia, kad veikslių plane turėtų būti atsižvelgiama į ekonominius ES ir Pietų Afrikos skirtumus, ypač prekybos srityje, nes tai pripažino ir PPO, kuri, turėdama mintyje iš dalies išsivysčiusios ekonomikos šalis, skatina specialų skirtingo vertinimo režimą, pagal kurį bus taikomi specialūs tarifai ir kitos prekybos priemonės, siekiant apsaugoti šių šalių besivystančią ekonomiką ir padėti jai veikti;
13. pabrėžia, kad pagal veikslių planą ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas paskatų užsienio investicijoms kūrimui kartu su Pietų Afrikos valdžios institucijomis parengiant naujovišką strategiją, kuria būtų siekiama pašalinti pagrindines kliūtis investicijoms, pvz., sumažinti socialinį ir ekonominį AIDS poveikį, didelį nusikaltimų skaičių ir valstybės dalyvavimą užimtumo politikoje ir valdant turtą;
14. ragina Komisiją primygtinai nereikalauti įtraukti naujų elementų į PVBS, kadangi tai gali trukdyti Pietų Afrikos ekonominiams vystymuisi ar kovai su skurdu, taip pat netrukdyti Pietų Afrikai priimti sprendimus dėl tolesnio privataus sektoriaus dalyvavimo teikiant pagrindines paslaugas ir pasimokyti iš žlugusių SACU ir JAV derybų dėl laisvos prekybos, kurių metu JAV bandė siūlyti SACU nepriimtinas sąlygas;
15. siūlo į ES biudžetą įtraukti asignavimų, skirtų sudėtingam prekybos integracijos į Pietų Afrikos regioną procesui palengvinti;
16. siūlo į veikslių planą ir ES biudžetą įtraukti paramą tvirtai Afrikos energijos saugumo strategijai kurti, atsižvelgiant į klimato kaitą ir jos socialinį poveikį Pietų Afrikos skurstantiesiems bei regiono aplinkai, ypač atkreipiant dėmesį į atsinaujinančių energijos šaltinių, visų pirma mažų hidroelektrinių, vėjo energijos ir biomasės, vystymą;
17. pabrėžia, kad veikslių plane turėtų būti laikomasi įvairių dalyvių ir suinteresuotų šalių požiūrių ir skiriama daug dėmesio Pietų Afrikos prioritetams pasitelkiant veikslių planą kovai su ŽIV plitimu, vyriausybės priemonės, skirtas atgaivinti ekonomikai ir kovai su ekonomine nelygybe, taip pat socialinei sanglaudai skatinti, kuri užtikrintų, kad ekonominė nauda tektų ne tik augančiam juodaodžių finansiniam elitui, bet ir žemesniems sluoksniams, bei atsižvelgiant į Pietų Afrikos spartesnio bendro ekonomikos augimo iniciatyvą (PASBEAI, angl. ASGISA) ir ekonominių galimybių juodaodžiams (BEE) strategiją;
18. siūlo teikti pirmenybę tiems Pietų Afrikos prašymams dėl techninės paramos, kuriuose atsižvelgiama į šalies vystymosi tikslus ir įnašą į regiono socialinį bei ekonominį vystymąsi, siekiant skatinti kitus Afrikos šalių vadovus įsipareigoti parengti ir įgyvendinti tvaraus ekonominio vystymosi modelį visame žemyne;
19. be to, siūlo vystyti bendradarbiavimą švietimo ir mokymo srityje, įtraukiant pasikeitimą studentais ir dėstytojais, bei programas „Pietų Afrikos langas“ ir „Erasmus Mundus“;
20. pabrėžia, kad Pietų Afrika sėkmingai pasinaudojo Europos investicijų banko paskolomis, ir ragina 2007–2013 m. skirti bent tokio paties dydžio paramą, atsižvelgiant į mikroįmonių ir mažų bei vidutinių įmonių poreikius;

21. primygtinai reikalauja, kad parama vystymuisi būtų skiriama vietoje, o išorės specialistai įdarbinami ir prekės importuojamos tik tada, kai regione nėra jokių panašių specialistų ar prekių;
22. pažymi, kad Pietų Afrika dėl savo ypatingos patirties imigracijos politikos srityje galėtų tapti Pietų Afrikos regiono ir netgi viso Afrikos žemyno lydere; todėl pabrėžia, kad Pietų Afrika turi nedelsdama stiprinti veiksmus nustatydamą nuoseklią ir veiksmingą migracijos politiką; ragina Tarybą ir Komisiją skatinti šiuos veiksmus keičiantis patirtimi, taip pat skirti dėmesį šiam ypatingam Pietų Afrikos vaidmeniui migracijai skirtose programose, pvz., AENEAS ir ją pakeisiančioje programoje;
23. ragina Komisiją palaikyti nuolatinį dialogą su Pietų Afrikos vyriausybe ir į diskusijas dėl strateginės partnerystės, veiksmų plano ir jo vėlesnio įgyvendinimo įtraukti Parlamentą, vietos vyriausybes ir pilietinę visuomenę;
24. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, ES valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Pietų Afrikos Respublikos vyriausybei ir Nacionalinei Asamblėjai.